

Вінницький національний технічний університет
Кафедра мовознавства,
Факультет інфокомунікацій, радіоелектроніки та наносистем

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ (РОСІЙСЬКОЇ) МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ (Вибірковий)

I (бакалаврський) рівень вищої освіти

Освітня програма – усі

Спеціальність – усі

Викладач: **Горчинська Л.В.**

Мова викладання: **українська**

Семестр – **7**

Кредитів ЕКТС – **4**

Лекцій – **не передбачено**

Практичних – **72 год.**

Самостійна робота – **48 год.**

Вид контролю: **залік**

Передумови для вивчення – використання результатів навчання під час вивчення дисципліни «Українська мова як іноземна» («Російська мова як іноземна»).

Метою дисципліни є формування теоретичних знань та практичне засвоєння умінь та навичок викладання української мови як іноземної, необхідних для здійснення навчальної діяльності з іноземними громадянами на початковому етапі.

Компетентності: вміння проводити навчальну діяльність в іншомовній аудиторії на початковому етапі вивчення української мови як іноземної; навички практичного використання основних методів, форм, засобів та принципів навчання відповідно до цілей та задач навчання; вміння планувати та організувати навчання основних видів мовленнєвої діяльності та аспектів мови.

Результати навчання: уміти практично використовувати набуті теоретичні знання із загальних питань методики викладання УМІ для організації та проведення навчальної діяльності з іноземними громадянами на початковому етапі вивчення УМІ.

Тематика

Змістовний модуль 1: Основи методики викладання УМІ

Тема 1. Методика навчання УМІ як наука і навчальна дисципліна. Об'єкт, предмет і мета курсу.

Тема 2: Система навчання УМІ. Мета, завдання, зміст та принципи навчання. Загальна характеристика процесу навчання УМІ на початковому етапі.

Тема 3. Основні методи та форми навчання УМІ. Позаурочні форми навчання УМІ.

Тема 4. Основні засоби навчання УМІ: а) вимоги до засобів навчання; б) класифікація засобів; в) навчально-методичний комплекс.

Тема 5. Урок як основна організаційна форма навчання, його зміст і структура. Роль та функції викладача. Контроль у навчанні УМІ. Види навчальних посібників. Використання комп'ютерних технологій та Інтернет-ресурсів у навчанні УМІ.

Змістовний модуль 2: Методика формування іншомовної комунікативної компетентності

Тема 7. Формування іншомовної фонетичної компетентності.

Тема 8. Формування іншомовної граматичної компетентності.

Тема 9. Формування іншомовної лексичної компетентності.

Тема 10. Розвиток іншомовної компетентності в аудіюванні.

Тема 11. Розвиток іншомовної компетентності у говорінні: монологічне та діалогічне мовлення.

Тема 12. Розвиток іншомовної компетентності у читанні.

Тема 13. Розвиток іншомовної компетентності у письмі.

Тема 14. Формування лінгвокраїнознавчих засобів спілкування.

Тема 15. Підготовка та проведення заняття з УМІ.

Теми практичних занять

Тема 1. Методика навчання УМІ як наука і навчальна дисципліна. Об'єкт, предмет і завдання курсу. Нові педагогічні технології вивчення УМІ та її викладання.

Тема 2: Система навчання УМІ. Мета, завдання, зміст та принципи навчання. Загальна характеристика процесу навчання УМІ на початковому етапі.

Тема 3. Основні методи та форми навчання УМІ. Позаурочні форми навчання УМІ.

Тема 4. Основні засоби навчання УМІ: а) вимоги до засобів навчання; б) класифікація засобів; в) навчально-методичний комплекс. Сучасні технології навчання.

Тема 5. Урок як основна організаційна форма навчання, його зміст і структура. Роль та функції викладача. Контроль у навчанні УМІ. Види навчальних посібників. Використання комп'ютерних технологій та Інтернет-ресурсів у навчанні УМІ.

Тема 6. Формування іншомовної фонетичної компетенції. Основні засоби постановки та корекції звуків. Наголос. Основні інтонаційні конструкції. Складові частини ІК: інтонаційний центр, передцентрова, постцентрова частини та їхнє співвідношення. Система фонетичних вправ. Характеристика та зміст вступного фонетичного курсу УМІ. Фрагмент уроку для навчання фонетиці.

Тема 7. Формування іншомовної граматичної компетенції. Основні принципи відбору та організації граматичного матеріалу. Послідовність введення граматичного матеріалу. Способи та прийоми навчання граматиці. Види граматичних вправ. Узагальнення та систематизація граматичного матеріалу. Складання плану-конспекту фрагмента заняття граматичного спрямування.

Тема 8. Формування іншомовної лексичної компетенції. Основні завдання, засоби, методи навчання. Лексичний мінімум. Типи лексичних вправ. Планування та організація лексичної роботи на уроці. Типи лексичних словників. Складання плану-конспекту фрагмента заняття з введенням, закріпленням та активізацією лексики.

Тема 9. Розвиток іншомовної компетенції в аудіюванні. Аудіювання як вид мовної діяльності й сукупність мовленнєвих дій; механізми формування умінь. Особливості аудіотекстів і методика їхнього використання у процесі навчання. Вимоги до мовлення викладача. Види завдань для розвитку умінь аудіювання.

Тема 10. Розвиток іншомовної компетенції у говорінні: монологічне та діалогічне мовлення. Формування комунікативної компетенції та взаємозв'язок усіх видів мовної діяльності. Діалог як одиниця навчання. Текст як джерело мовного матеріалу при навчанні мовленню. Система вправ та завдань для навчання монологічному мовленню. Завдання для навчання діалогічному мовленню. Розмовні теми та ситуації. Вимоги щодо матеріалів для навчання усному мовленню.

Тема 11. Розвиток іншомовної компетенції у читанні. Навчання техніці читання на початковому етапі. Вимоги до техніки читання (звуки, склади, наголос, ІК). Читання як вид мовленнєвої діяльності. Навчання читанню як засобу отримання інформації. Види читання. Послідовність роботи над текстом для кожного виду читання.

Тема 12. Розвиток іншомовної компетенції у письмі. Навчання письму та писемному мовленню. Навчання техніці письма як підготовчий етап писемного мовлення. Навчання українській графіці, основам орфографії та пунктуації. Вправи на закріплення графічних навичок. Диктанти, їх види. Переказ та твір як письмові завдання.

Тема 13. Формування лінгвокраїнознавчих засобів спілкування. Методи, форми, способи. Навчальні лінгвокраїнознавчі мінімуми.

Тема 14. Підготовка та проведення заняття з УМІ.

Теми для самостійної роботи

1. Рівні володіння українською мовою як іноземною (Державний стандарт).
2. Характеристика чинної навчальної програми з УМІ для слухачів підготовчого відділення для іноземних громадян: зміст, структура.
3. Основні види граматичних вправ та мета їх використання.
4. Види словників та їх використання на уроках з УМІ.
5. Рольова гра у навчанні діалогу. Складання фрагменту уроку з навчання ДМ.
6. Джерела лінгвокраїнознавчої інформації.
7. Види і структура уроків з УМІ. Складання плану уроку.
8. Наочність у навчанні УМІ, види та приклади застосування.

Індивідуальні завдання

Прослуховування аудіотекстів і робота з відеоматеріалами. Складання плану проведення 1-2 навчальних занять. Підготовка конспекту заняття. Відвідання та аналізування 3 занять з УМІ на підготовчому відділенні для іноземних громадян.

Контроль

Поточний контроль проводиться шляхом фронтального та індивідуального опитування, написання контрольної роботи та тестів.

Підсумковий контроль знань студентів проводиться шляхом складання недиференційованого заліку за темами, що охоплюють весь курс дисципліни; проведення заняття з УМІ на підготовчому відділенні для іноземних громадян.

Оцінювання результатів навчання

Модуль	Контрольна робота	Тести	Практичні заняття	Бали
I	8	10	20	38
II	8	10	44	62
Семестр	16	20	64	100

Політика курсу

Викладач та всі здобувачі, що вивчають цей курс, зобов'язуються дотримуватись таких положень [Кодекс етики ВНТУ](#), [Положення про академічну доброчесність студентів та науково-педагогічних працівників ВНТУ](#), [Положення про рейтингову систему оцінювання досягнень студентів у ВНТУ](#) та розуміють, що за їх порушення несуть особисту відповідальність.

Базові інформаційні ресурси

1. Вальченко І.В., Прилуцька Я.М. Ласкаво просимо! Частина 1. Навчальний посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. — Х.: ХНАМГ, 2011. — 386 с.
2. Вальченко І.В., Прилуцька Я.М. Ласкаво просимо! Частина 2. Навчальний посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. — Х.: ХНАМГ, 2011. — 305 с.
3. Граматика української мови (у схемах та таблицях) для іноземних студентів. Фонетика, лексика, морфологія : навч. посіб. / О. В. Абрамчук, Л. В. Горчинська, Н. Л. Франчук, Ю. В. Поздрань. — Вінниця : ВНТУ, 2017. — 102 с.
4. Граматика української мови (у схемах та таблицях) для іноземних студентів. Синтаксис, стилістика : навч. посіб. / Л. Є. Азарова, Л. В. Горчинська, Н. Л. Франчук, Ю. В. Поздрань. — Вінниця : ВНТУ, 2017. — 95 с.
5. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. — К.: Ленвіт, 2003. — 273 с.
6. Кочан І. М. Контрольні завдання з методики викладання української мови / І. М. Кочан. — Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. — 59 с.
7. Кочан І. М. Словник-довідник з методики викладання української мови / І. М. Кочан. — 2-ге вид. доп. і перероб. — Львів : Видав. центр Львівського ун-ту, 2005. — 340 с.
8. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»]. — Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.А. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. — К.: «Ленвіт», 2010. — 332 с.
9. Чистякова А.Б. Українська мова для іноземців / А.Б. Чистякова, Л.І. Селіверстова, Т.М. Лагута. — Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2006. — 522 с.